

CENTRUM MEDYCZNE KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO

Program specjalizacji W DERMATOLOGII I WENEROLOGII

Program podstawowy dla lekarzy rozpoczynających specjalizację od początku

Warszawa 2000

(c) Copyright by Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego, Warszawa 2000

Program specjalizacji przygotował zespół ekspertów:

Przewodniczący:

prof. dr hab. Wiesław Gliński

Członkowie:

dr hab. Ewa Maciejowska przedstawiciel CMKP

prof. dr hab. Maria Błaszczyk przedstawiciel NIL

prof. dr hab. Andrzej Kaszuba

prof. dr hab. Anna Sysa - Jędrzejowska

prof. dr hab. Barbara Lecewicz - Toruń

prof. dr hab. Zenon Gwieździński

Podstawowe cele studiów specjalizacyjnych

- przygotowanie wysokiej klasy specjalisty posiadającego wiadomości teoretyczne i umiejętności praktyczne odpowiadające standardom przyjętym w Unii Europejskiej,
- zaktualizowanie i pogłębienie wiadomości i umiejętności uzyskanych w czasie studiów lekarskich,

- nabycie wiadomości zgodnie z programem specjalizacji pozwalających na pracę zarówno w lecznictwie zamkniętym jak i przychodniach i praktyce prywatnej,
- rozwinięcie określonych cech osobowości odpowiadających wysokiej postawie moralnej i etycznej w wykonywanej specjalności i pracy lekarskiej.

Wymagana wiedza

Wymagane wiadomości z zakresu chorób skóry

- Budowa (anatomia, histologia i fizjologia) skóry, podstawowe cechy dermatoz; makroskopowy i mikroskopowy obraz wykwitów skórnych i ich różnicowanie (semiotyka).
- Zaburzenia rozwojowe skóry, defekty immunologiczne wrodzone, genodermatozy, fakomatozy (z uwzględnieniem układu zgodności tkankowej HLA oraz czynników genetycznych w chorobach skóry).
- Choroby bakteryjne (w tym boreliozy), etiologia i patogenez, obrazy kliniczne i pasożytnicze choroby skóry, leczenie i profilaktyka.
- Gruźlica skóry - zjawiska odpornościowe, klasyfikacja, postacie kliniczne, diagnostyka różnicowa, leczenie, profilaktyka.
- Podstawy alergologii - choroby alergiczne skóry, postacie kliniczne, diagnostyka, biegłość w interpretacji testów alergologicznych, współczesne metody leczenia, profilaktyka.
- Etiopatogeneza i klinika pokrzywek i atopowego zapalenia skóry, diagnostyka, profilaktyka, leczenie.
- Etiopatogeneza i klinika wyprysku, diagnostyka, profilaktyka i leczenie.
- Klinika i etiopatogeneza dermatoz zawodowych, epidemiologia chorób zawodowych skóry w wybranych gałęziach przemysłu (budowlany, wydobywczy i hutniczy, włókienniczy, gumowy, rolniczy), ponadto charakterystyczny dla danego regionu; znajomość przepisów prawnych w orzecznictwie chorób zawodowych.
- Epidemiologia chorób skóry
- Szczegółowa znajomość odczynów polekowych, o różnym patomechanizmie (wstrząs anafilaktyczny, zespół Lyella, osutki polekowe).
- Grzybnice dotyczące struktur skeratyzowanych; zakażenia drożdżakowe skóry i błon śluzowych; profilaktyka, współczesne metody leczenia.
- Rola wirusów w etiologii i patogenezie schorzeń skóry ze szczególnym uwzględnieniem wirusów onkogennych.
- Łuszczyca jako problem społeczny; aktualne teorie dotyczące etiopatogenezy, postacie kliniczne, współczesne metody leczenia.
- Rola zjawisk immunologicznych i autoimmunologicznych w chorobach skóry; klinika chorób pęcherzowych skóry, etiopatogeneza, interpretacje badań immunopatologicznych, aktualne metody leczenia.
- Kolagenozy, etiopatogeneza, postacie kliniczne (zespół antykardiolipinowy), klasyfikacje, metody diagnostyczne kolagenoz, leczenie.
- Rola światła w etiologii i patogenezie chorób skóry, odczyny fotoalergiczne i fototoksyczne, profilaktyka i leczenie.
- Fotodermatozy.
- Choroby i zespoły chorobowe związane z nadmiernym i nieprawidłowym rogowaceniem
- Zaburzenia barwnikowe skóry wrodzone i nabyte,
- Podstawowe problemy geriatry dermatologicznej - leczenie, zapobieganie;
- Skóra a narządy wewnętrzne - schorzenia skóry współistniejące z chorobami układu krwiotwórczego, przewodu pokarmowego, oddechowego, moczowego możliwości diagnostyczne, leczenie i profilaktyka, rewelatory nowotworów.
- Świąd skóry jako problem dermatologiczny.
- Dermatozy występujące w ciąży, etiopatogeneza, postacie kliniczne, diagnostyka różnicowa (wskazania do badań prenatalnych) metody leczenia.
- Choroby łojotokowe skóry i gruczołów potowych, postacie kliniczne, leczenie.
- Choroby związane z zaburzeniami czynności fagocytarnej leukocytów oraz nieprawidłową przemianą, schorzenia złogowe i zwyrodnieniowe.
- Choroby naczyniowe skóry, ziarniniaki i zmiany odczynowe; zapalenie tkanki - obrazy kliniczne, leczenie.

- Podstawy flebologii - owrzodzenia podudzi jako problem leczniczy i społeczny
- Choroby w obrębie błon śluzowych - diagnostyka kliniczna i histopatologiczna, diagnostyka różnicowa, metody leczenia.
- Znamiona i nowotwory naczyniowe i wywodzące się z przydatków, możliwości diagnostyczne, leczenie.
- Znamiona melanocytowe i czerniak złośliwy - klinika, diagnostyka różnicowa, leczenie i profilaktyka.
- Znamiona, nowotwory pochodzenia naskórkowego, łącznotkankowego, nerwowego - obrazy kliniczne, zmiany histopatologiczne, diagnostyka różnicowa, metody leczenia.
- Stany przednowotworowe, nabłoniaki, raki skóry i skórne zespoły paraneoplastyczne - klasyfikacja, postacie kliniczne, współczesne metody leczenia.
- Chłoniaki złośliwe skóry - klasyfikacja, postacie kliniczne, obraz histopatologiczny, diagnostyka różnicowa, aktualne metody leczenia.
- Diagnostyka kliniczna i trichologiczna różnych postaci łysienia - klasyfikacja łysienia, metody leczenia.
- Choroby paznokci - postacie kliniczne, diagnostyka różnicowa, leczenie i profilaktyka.
- Zasady leczenia zewnętrznego: chorób skóry, postacie leków do stosowania zewnętrznego, niepożądane działania miejscowe stosowanych kortykosteroidów.
- Zasady leczenia ogólnego w dermatologii: antybiotykoterapia, leczenie kortykosteroidami, leczenie immunosupresyjne (wskazania do stosowania cytostatyków), leczenie retinoidami, sulfonami, arechina.
- Zastosowanie metod chirurgicznych (dermatochirurgia) w onkologicznych (nabłoniak podstawnokomórkowy, keratoacantoma) i nieonkologicznych schorzeniach skóry (włókniaki).
- Podstawy kosmetologii lekarskiej (peelingi, usuwanie teleangiektazji, itp.).
- Fizykoterapia dermatologiczna - rodzaje i zasady stosowania światłolecznictwa w dermatologii, metody skojarzone (RePUVA i ReSUP).
- Inne metody fizykoterapeutyczne stosowane w dermatologii: krioterapia, ultradźwięki, pole elektromagnetyczne, ciepłolecznictwo, elektrolecznictwo, klimatoterapia.
- Laseroterapia za pomocą laserów wysokoenergetycznych (rodzaje laserów wskazania w dermatologii, powikłania).
- Laseroterapia za pomocą laserów niskoenergetycznych (rodzaje laserów i wskazania w dermatologii).
- Rentgenoterapia - zasady działania promieni jonizujących, wskazania do stosowania promieni rtg w schorzeniach nienowotworowych, w nowotworach łagodnych i złośliwych skóry oraz powikłania po rtg - terapii; metody zapobiegania i leczenie odczynów popromiennych.

Wymagane wiadomości z zakresu wenerologii

- etiopatogeneza i klinika wszystkich okresów kiły nabytej, wrodzonej w tym kiły układu nerwowego i układu krążenia
- zjawiska odpornościowe w przebiegu zakażenia kiłowego, ocena odczynów serologicznych klasycznych i krętkowych, ocena wyników badania płynu mózgowo-rdzeniowego;
- leczenie kiły, w tym kiły układu nerwowego i sercowo-naczyniowego oraz kiły u osób zakażonych wirusem HIV; znajomość powikłań po leczeniu i prowadzenie kontroli po leczeniu kiły; interpretacja wyników badań wielospecjalistycznych w kile późnej; profilaktyka kiły wrodzonej i postępowanie z dziećmi urodzonymi przez matki chore na kiłę;
- zasady działań profilaktycznych mających na celu zwalczanie kiły i innych chorób przenoszonych drogą płciową;
- umiejętność postępowania w odniesieniu do partnerów chorych na choroby przenoszone drogą płciową uwzględnione powyżej;
- zasady postępowania epidemiologicznego;
- etiopatogeneza, obrazy kliniczne ostrej i przewlekłej rzeżączki oraz powikłań u mężczyzn, kobiet i dzieci; leczenie rzeżączki u mężczyzn, kobiet i dzieci; problem oporności dwoinek Neissera na antybiotyki, diagnostyka laboratoryjna rzeżączki;
- etiopatogeneza, obrazy kliniczne i metody diagnostyki klinicznej i laboratoryjnej nierzeżączkowych stanów zapalnych dolnych odcinków narządu moczowo-płciowego u mężczyzn i kobiet;

- leczenie tych stanów w zależności od etiologii i obrazu klinicznego oraz zasad postępowania epidemiologicznego;
- patogenezę i obraz kliniczny oraz przebieg AIDS; zasady leczenia zakażeń HIV i AIDS;
- drogi przenoszenia zakażeń retrowirusem HIV, czynniki usposabiające, przebieg zakażenia z uwzględnieniem podziału na okresy wg CDC i WHO, infekcje towarzyszące zakażeniu HIV i najczęściej pojawiające się zmiany skórne;
- epidemiologia i profilaktyka zakażeń HIV ze szczególnym uwzględnieniem zakażeń drogą seksualną; zakażenia dzieci (epidemiologia, diagnostyka, leczenie);
- zagadnienie wzajemnych związków zakażenia HIV i innych chorób przenoszonych drogą płciową;
- epidemiologia obrazu klinicznego kłykcin kończystych z uwzględnieniem zakażeń subklinicznych; rola poszczególnych typów wirusa brodawczaka w wywoływaniu zmian w obrębie zewnętrznych narządów płciowych, szyjki macicy i odbytu, leczenie i profilaktyka;
- patogenezę i epidemiologię, objawy kliniczne i leczenie opryszczki narządów płciowych;
- epidemiologię hepatyty typu B jako choroby przenoszonej drogą płciową
- znajomość podstawowych technik laboratoryjnych w zakresie diagnostyki mikrobiologicznej i serologicznej chorób przenoszonych drogą płciową;
- podstawowe wiadomości o chorobach przenoszonych drogą płciową nie występujących w Polsce, a spotykanych w krajach tropikalnych;

Wymagane umiejętności praktyczne

A. Znajomość obrazów histopatologicznych jednostek chorobowych

- choroby nienowotworowe / ziarnina gruźlicza, brodawka zwykła, kłykciny kończyste, liszaj czerwony płaski, łuszczyca, ostry i przewlekły stan zapalny skóry, pęcherzyca, pemfigoid, choroba Duhringa, liszaj rumieniowaty, twardzina, liszaj twardzinowy i zanikowy, hiperergiczne zapalenie naczyń, sarkoidoza, ziarniniak obrączkowaty, kępki żółte, choroba Dariera.
- znamiona i nowotwory łagodne: znamię łączące, brodawka łojotokowa, znamię melanocytowe barwnikowe, znamię Spitz, znamię łojowe, naczyńki krwionośne, włókniak,
- stany przedrakowe - i raki in situ: rogowacenie słoneczne (starcze), choroba Bowena,
- nowotwory złośliwe skóry: rak podstawnokomórkowy, rak kolczystokomórkowy, czerniak złośliwy,
- chłoniaki skóry i stany poprzedzające: chłoniaki, ziarniniak grzybiasty, zespół Sezary'ego, mięsak Kaposi'ego;

B. Wykonywanie zabiegów diagnostycznych i leczniczych

- samodzielne wykonanie zabiegów w zakresie fizykoterapii (elektrokoagulacja, zamrażanie śniegiem dwutlenku węgla, ciekłym azotem, podtlenkiem azotu, wyłyżeczkowanie, laseroterapia - podstawy)
- umiejętność określenia wskazań i przeciwwskazań do światłolecznictwa oraz umiejętność posługiwania się aparatami do naświetlań UVA, UVB, umiejętność wykonania i interpretacji prób świetlnych;
- umiejętność wykonania podstawowych zabiegów chirurgii dermatologicznej np. wycięcie znamienia, nacięcie ropnia, podstawy szycia ran, usunięcie wrastającego paznokcia, usunięcie brodawki, kaszaka połączone z zsyciem rany.
- pobieranie wycinków skóry do badań mikroskopowych
- wykonywanie testów naskórkowych, prób śródskórnych i skaryfikacyjnych oraz interpretacja wyników;
- wykonywanie badań mikologicznych (wykonanie preparatów do badania bezpośredniego i z hodowli, ich ocena);
- umiejętność pobierania materiału do badań diagnostycznych chorób przenoszonych drogą płciową;

- biegłość w ocenie preparatów bezpośrednich (krętki blade, gonokoki, rzęśistki, grzyby drożdżopodobne).

Przewidziane procedury praktyczne kandydat zalicza po zakończeniu określonego szkolenia przed komisją i uzyskuje zaliczenie z oceną wiadomości teoretycznych i praktycznych.

Formy zdobywania wiedzy i umiejętności praktycznych.

Kursy

Kurs wprowadzający

Specjalizujących się lekarzy obowiązuje odbycie kursu wprowadzającego w pierwszym roku specjalizacji.

Kursy doskonalące

Organizowane w czasie zjazdów i sympozjów przez kliniki dermatologiczne i Polskie Towarzystwo Dermatologiczne:

Kursy specjalistyczne (minimum czasu)

- diagnostyka dermatologiczna 1 tydzień
- postępy w diagnostyce i terapii chorób przenoszonych drogą płciową 2 x 1 tydzień
- alergologia 3 x 1 tydzień
- problemy onkologiczne 2 x 1 tydzień
- mikologia kliniczna 2 x 1 tydzień
- histopatologia dermatologiczna 2 x 1 tydzień
- fotobiologia w dermatologii 2 x 1 tydzień
- krioterapia, laseroterapia 1 tydzień
- dermatochirurgia 1 tydzień
- kosmetologia 1 tydzień
- choroby autoimmunologiczne skóry 2 x 1 tydzień
- podstawy flebologii 1 tydzień
- dermatologia pediatryczna 2 x 1 tydzień
- leczenie dermatologiczne 1 tydzień

Staże kierunkowe

Obowiązujące staże kierunkowe podczas specjalizacji

- wenerologia – 3 miesiące (oddział, przychodnia, laboratorium diagnostyczne)
- pediatria dermatologiczna – 2 miesiące (oddział, przychodnia)
- alergologia – 3 miesiące (oddział, przychodnia, pracownia testów alergologicznych)
- dermatochirurgia i kosmetologia – 3 miesiące (podstawowe zabiegi chirurgiczne i fizykoterapeutyczne, peelingi, itp.)
- fotodermatologia – 3 miesiące (zabiegi PUVA, UVA, SUP, itp.), testy świetlne i metody ochrony przed światłem i odczulania
- praca w oddziale dermatologii (21 miesięcy + 3 miesiące urlopu)
- praca w przychodni (10 miesięcy + 2 miesiące urlopu)
- staże kierunkowe w innych placówkach – razem 6 miesięcy

- choroby wewnętrzne 2 x 1 miesiąc
- reumatologia 2 tygodnie
- dermatologia pediatryczna 1 miesiąc
- choroby zakaźne 2 tygodnie

- choroby alergiczne 1 miesiąc
- podstawy chirurgii 1 miesiąc

Formy samokształcenia

Studiowanie piśmiennictwa

Wykaz lektur ustala kierownik specjalizacji.

Przygotowanie publikacji

Opublikowanie 3 prac poglądowych lub oryginalnych z zakresu dermatologii lub wenerologii w piśmiennictwie polskim lub zagranicznym.

Udział w życiu towarzystw naukowych

Wygłoszenie 5 referatów lub doniesień klinicznych w czasie zjazdów, sympozjów lub posiedzeń Polskiego Towarzystwa Dermatologicznego i innych towarzystw naukowych.

Kształcenie w wykonywaniu zabiegów i procedur medycznych

Wykaz i liczba procedur i zabiegów medycznych, które specjalizujący się ma obowiązek samodzielnie wykonać.

- samodzielne wykonanie zabiegów w zakresie fizykoterapii (elektrokoagulacja, zamrażanie śniegiem dwutlenku węgla, ciekłym azotem, podtlenkiem azotu, wyłyżeczkowanie, laseroterapia - podstawy)
- umiejętność określenia wskazań i przeciwwskazań do światłolecznictwa oraz umiejętność posługiwania się aparatami do naświetlań UVA, UVB, umiejętność wykonania i interpretacji prób świetlnych;
- umiejętność wykonania podstawowych zabiegów chirurgii dermatologicznej np. wycięcie znamienia, nacięcie ropnia, podstawy szycia ran, usunięcie wrastającego paznokcia, usunięcie brodawki, kaszaka połączone z zszyciem rany.
- pobieranie wycinków skóry do badań mikroskopowych
- wykonywanie testów naskórkowych, prób śródskórnych i skaryfikacyjnych oraz interpretacja wyników;
- wykonywanie badań mikologicznych (wykonanie preparatów do badania bezpośredniego i z hodowli, ich ocena);
- umiejętność pobierania materiału do badań diagnostycznych chorób przenoszonych drogą płciową;
- biegłość w ocenie preparatów bezpośrednich (krętki blade, gonokoki, rzęsiutki, grzyby drożdżopodobne).

Kształcenie modułowe

Zakres:

- Promocja zdrowia: zmiany skórne w przebiegu zakażenia HIV.
- Medycyna ratunkowa.
- Onkologia: kancerogeneza wirusowa, wpływ promieni UV na proces nowotworzenia.
- Farmakologia: kortykosteroidoterapia miejscowa – wskazania i ograniczenia.
- Epidemiologia i profilaktyka chorób przenoszonych drogą płciową.

Pełnienie dyżurów lekarskich

Specjalizującego się lekarza obowiązują 2 dyżury w miesiącu w oddziale prowadzącym specjalizację.

Metody oceny wiedzy i umiejętności praktycznych

Kolokwia

- Budowa i czynności skóry
- Symptomatologia ogólna chorób skóry (semiotyka)
- Zakażenia bakteryjne skóry
- Gruźlica skóry
- Grzybice
- Choroby pasożytnicze skóry
- Choroby wirusowe skóry
- Rumieniowe, rumieniowo-złuszczające i grudkowe dermatozy
- Choroby alergiczne skóry
- Fotodermatozy
- Uszkodzenia skóry czynnikami fizykalnymi
- Łuszczyca i dermatozy łuszczycopodobne
- Choroby pęcherzowe o podłożu autoimmunologicznym
- Choroby tkanki łącznej
- Zapalenie tkanki podskórnej
- Choroby naczyniowe skóry
- Ziarniniaki i zmiany odczynowe
- Choroby związane z zaburzeniami metabolicznymi
- Genodermatozy
- Znamiona i nowotwory łagodne
- Stany przedrakowe i raki in situ
- Nowotwory złośliwe skóry
- Chłoniaki skóry i stany poprzedzające
- Zespoły paraneoplastyczne
- Zaburzenia barwnikowe
- Choroby gruczołów łojowych i potowych
- Choroby włosów
- Lecznictwo dermatologiczne: leki miejscowe, ogólne, laseroterapia, krioterapia, PUVA

oraz złożenie

- kolokwium z prawa medycznego
- kolokwium z promocji zdrowia.

Sprawdziany umiejętności praktycznych

Specjalizujący się lekarz zobowiązany jest do zaliczenia niżej wymienionych sprawdzianów umiejętności praktycznych.

- Znajomość obrazów histopatologicznych: chorób nienowotworowych skóry, znamion i nowotworów skóry, stanów przedrakowych i raków in situ, chłoniaków skóry.
- Zabiegi w zakresie fizykoterapii i światłolecznictwa.
- Podstawowe zabiegi w zakresie dermatochirurgii.
- Podstawowe zabiegi z zakresu kosmetologii (peeling, usuwanie)
- Pobieranie wycinków skóry.
- Wykonanie testów naskórkowych i interpretacja wyników.

- Wykonanie badań mikologicznych, ocena preparatów bezpośrednich i hodowli – badanie w lampie Wooda.
- Pobranie materiału do badań diagnostycznych chorób przenoszonych drogą płciową oraz ocena preparatów bezpośrednich.
- Interpretacja badań serologicznych w kile i boreliozie, powiązanie z twardziną.
- Interpretacja wyników badań testów DIF i IIF w kolagenozach i chorobach pęcherzowych – powiązanie z kliniką.
- Ocena testów świetlnych i fotoalergicznym
- Ocena badania dermatoskopem.

Ocena przygotowanej publikacji

Oceny napisanych przez specjalizującego się lekarza prac poglądowych oraz opracowań teoretycznych dokonuje kierownik specjalizacji.

Znajomość języków obcych

Wykazanie się znajomością przynajmniej jednego z języków: angielskiego, francuskiego, niemieckiego.

Czas trwania specjalizacji

Specjalizacja w dermatologii i wenerologii trwa 5 lat.

Postępowanie kwalifikacyjne dla lekarzy ubiegających się o rozpoczęcie specjalizacji w dermatologii i wenerologii

Postępowanie kwalifikacyjne przeprowadza komisja kwalifikacyjna ds. specjalizacji w skład której wchodzi:

- konsultant wojewódzki w dziedzinie dermatologii i wenerologii,
- przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Dermatologicznego
- przedstawiciel okręgowej rady lekarskiej
- przedstawiciel wojewody.

Komisja ocenia wnioski pod względem formalnym i ustala listę lekarzy, którzy uzyskają zgodę na przystąpienie do specjalizacji.

W przypadku postępowania konkursowego (jeżeli specjalizacja ma być realizowana w ramach rezydentury lub gdy liczba kandydatów przekracza liczbę przewidzianych miejsc szkoleniowych) przeprowadza się egzamin testowy oraz rozmowy kwalifikacyjne. Egzamin testowy opracowany przez Krajową Radę Egzaminów Lekarskich organizuje i przeprowadza kierownik wojewódzkiego ośrodka metodyczno-organizacyjnego. Należy dążyć do przygotowania w porozumieniu z Polskim Towarzystwem Dermatologicznym testów uwzględniających specyfikę tej specjalizacji i zadawać pytania wiążące się z dermatologią i wenerologią, jak i medycyną wewnętrzną. Zakres tematyki powinien dotyczyć fizjologii skóry, fizjologii układu immunologicznego, podstaw histopatologii i mikrobiologii, metod diagnostycznych w chorobach autoimmunologicznych i alergicznych, problemów onkologicznych, zaburzeń endokrynologicznych i chorób zakaźnych.

W rozmowie kwalifikacyjnej kandydat powinien omówić 3 zagadnienia problemowe związane z dermatologią i wenerologią, a jako 4 element przedstawić swą motywację co do wyboru specjalizacji, osiągnięcia naukowe i zawodowe.

Komisja kwalifikacyjna ds. specjalizacji, w oparciu o wyniki testu i przeprowadzonych przez siebie rozmów kwalifikacyjnych, ustala listę rankingową służącą do wypełnienia miejsc szkoleniowych. Jeżeli do konkursu przystępuje duża liczba lekarzy powoływane są zespoły podległe komisji.

Warunki kwalifikacji jednostek organizacyjnych do prowadzenia specjalizacji w dermatologii i wenerologii

Miejszem odbywania specjalizacji są uprawnione dermatologiczne kliniki akademickie i inne akredytowane ośrodki kształcące w wybranych oddziałach dermatologicznych i przychodniach skórno-wenerologicznych

Akredytacja ośrodków prowadzących specjalizację powinna być weryfikowana okresowo co 2 lata ze względu na przekształcenia w ochronie zdrowia i umowy z kasami chorych. Rodzaj umów może ograniczać zakres usług medycznych i wykonywanych procedur, co może uniemożliwiać ośrodkowi pełny program kształcenia.

W chwili obecnej rekomendowane do prowadzenia są ośrodki w których w pełnym wymiarze jest zatrudniony samodzielny pracownik naukowy, a więc przede wszystkim kliniki akademickie prowadzące dydaktykę dermatologii i wenerologii. Docelowo wymogi dla takiego ośrodka pokrywają się z III poziomem referencyjności, zaproponowanym w Standardzie Produktu Dermatologii i Wenerologii opracowanym przez MZiOS w 1999 r.

- wyposażenie

- laboratorium
- dwa gabinety septyczny i aseptyczny (maściarnia)
- konieczność zabezpieczenia stanów zagrożenia życia
- dostępność do badań histopatologicznych
- możliwość konsultacji chirurgicznej
- możliwość badań specjalistycznych:
- posiewy bakteriologiczne
- badania mykologiczne
- badanie histopatologiczne (wyniki onkologiczne do 14 dni)
- możliwość fototerapii, PUVA
- krioterapia
- sala operacyjna
- laseroterapia (we współpracy z chirurgią)
- dostęp do diagnostyki chorób pęcherzowych
- badania naczyniowe (ultra sonografia Dopplerowska)
- szeroka diagnostyka radiologiczna (NMR)

- konsultanci

- chirurg
- internista
- pediatra
- histopatolog z doświadczeniem w histopatologii skóry
- alergolog
- radiolog- sonograf
- mikrobiolog
- mykolog
- immunopatolog
- wenerolog

- pracownie

- histopatologiczna
- mikologiczna
- pracownia fototerapii – PUVA
- immunopatologiczna
- flebograficzna

(c) Copyright by Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego, Warszawa 2000